

การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาล
ในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
Participation in Policy Formulation of Municipal Waste Disposal in
Kumphawapi District, Udon Thani Province

บุญเพ็ง สีทิวงษา¹, พจ ตู๊พจ², สมปอง สุวรรณภума³,
พงษ์เมธี ไชยศรีหา⁴, วิฑูรย์ วีรศิลป์⁵, ทรงพล โชติกเวชกุล⁶
Boonpeng Sittivongsa¹, Pot Toopot², Sompong Suwannaphuma³,
Pongmetee Chaiseeha⁴, Witoon Weerasin⁵, Songphon Choutikavatchagul⁶
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562
Email : boounpenggg@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูล 2)ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูล 3)ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 338 คน เครื่องมือการวิจัยในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

^{1,2,4,5} คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2,4,5} Faculty of Social Sciences and Humanities, North Eastern University, Thailand.

³ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

⁵ Faculty of Social Sciences and Humanities, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand.

⁶ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

⁶ Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 31 สิงหาคม 2562; แก้ไขบทความ: 11 พฤศจิกายน 2562; ตอรับการตีพิมพ์: 15 พฤศจิกายน 2562

Received: August 31, 2019; Revised: November 11, 2019; Accepted: November 15, 2019

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้านตัวแปรตามทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีโดยรวมทุกด้านตัวแปรต้นทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านบทบาทของท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในคะแนนดิบ เท่ากับ 0.425 0.375 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.629 0.793 ตามลำดับ 3. การวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ (1)จัดการกำหนดนโยบายแบบมีโครงสร้าง การกำหนดนโยบายโดยการมีส่วนร่วมหน่วยงานภาครัฐทั้งเครือข่ายภาคี โดยแบ่งแยกหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จัดรูปแบบเสริมสร้างกิจกรรมระหว่างประชาชน และชุมชน/หน่วยงานภาครัฐร่วมกันการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน (2)ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน (3)จัดรูปแบบการประเมินการกำจัดสิ่งปฏิกูลโดยมีหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการประเมิน ตรวจสอบพร้อมวิธีตรวจตามเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ประเมินการกำจัดสิ่งปฏิกูลสร้างรูปแบบโครงสร้างการทำงานและแบบฟอร์มที่ชัดเจนในการประเมิน

คำสำคัญ : 1. การมีส่วนร่วม 2. นโยบาย 3. การกำจัดสิ่งปฏิกูล

ABSTRACT

The objectives of the research article were to 1) study the participation in establishing sewage disposal policy, 2) study the factors affecting the participation in the formulation of waste disposal policy, 3) study the forms of participation in the formulation of sewage disposal policies of the municipality in Kumphawapi district Udon Thani Province, the researcher uses an integrated research methodology. The sample consisted of 338 people. Research tools include questionnaires and interview forms. The statistic analysis used percentage, mean and standard deviation and multiple linear regression.

The research found that: 1. The level of participation in setting the sewage disposal policy of the municipality in Kumphawapi district, Udon Thani province overall, all the variables in all 3 aspects at a medium level. The level of participation in setting the sewage disposal policy of the municipality in Kumphawapi district, Udon Thani province in all aspects, all 7 variables at a moderate level. 2. Analysis of factors influencing participation in the determination of municipal waste disposal policy in Kumphawapi district Udon Thani province. Determine the weight value, the importance of each factor affecting the factors that influence the participation in the policy of waste disposal in Kumphawapi municipality. Udon Thani province overall, all aspects found that the role of community leaders The role of local With the coefficients of the predictors in the raw score equal to 0.425 0.375 respectively, with the coefficients of predictive variables in the standard score format equal to 0.629 0.793 respectively. 3. Analysis of participation patterns in determining the policy to eliminate the municipalities in Kumphawapi district Udon Thani province. The group who provided information in the interview to answer the purpose. 1. Arrange a structured policy formulation by participating in government agencies, both network partners by separating the duties of government agencies that form and strengthen activities between people And communities/ government agencies together, clear policy formulation. 2. There should be training to educate people about basic information. 3. Format the assessment of sewage disposal with government agencies involved in the assessment. Check the readiness, inspection methods according to the criteria assessed by the waste disposal officer; create a clear work structure and evaluation form.

Keywords : 1. Participation 2. Policy 3. Waste Disposal

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีสาระสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มมากขึ้น ตลอดทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนสำคัญ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันโดยได้ให้

ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสิทธิในชีวิต สิทธิในร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน รวมทั้งสิทธิอื่นๆ ที่มีผลโดยตรงต่อรัฐ เช่น สิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย ซึ่งหากเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่น (ยกเว้นฉบับปี พุทธศักราช 2540) ในขณะเดียวกันเกี่ยวกับสิทธิในแง่กฎหมายยังคงมีในวงที่จำกัดอย่างยิ่ง เห็นได้ชัดว่าหากไม่มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางกฎหมายจะทำให้เกิดความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคตและเกิดความขัดแย้งขยายตัวเป็นวงกว้าง หรือบังคับตามสิทธิกันอย่างยี่ดื้อ เกิดปัญหาแตกแยกทางความคิด จนถึงขนาดบั่นทอนความมั่นคงของเรื่องสิทธิตกต่ำบวกกับค่าคุ้มครองชีวิตที่ย่ำแย่ จึงทำให้ประชาชนเข้าไปไม่ถึงซึ่งบทบาทที่แท้จริงของตนเองว่าจะทำอย่างไร แก้ไขอย่างไร มีบทบาทอะไรที่จะต้องทำ(นคร วัลลิภากร, 2554 : 47)

ทั้งนี้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้วางแนวทางในเรื่องนี้ไว้ด้วยการกำหนดไว้ให้เป็นนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยรัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจและระบบสาธารณสุข โภคสาธารณสุข การตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุขในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศตามเจตนารมณ์ของประชาชน ซึ่งนโยบายพื้นฐานดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้มีการกระจายอำนาจและการปกครองไปสู่ท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปบริหารท้องถิ่น ซึ่งหากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้ปกครองตนเองก็ย่อมจะสามารถแก้ไขปัญหาและจัดบริการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของตนในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการท้องถิ่น ประเทศไทยเป็นรัฐเสรีประชาธิปไตย จึงจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการบริการสาธารณะ เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนที่อยู่ภายในรัฐหรือท้องถิ่นนั้นๆ การจัดการเพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของไทยในปัจจุบันเกิดขึ้นโดยรัฐเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการต่างๆ แล้วกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแต่ละโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบและดำเนินการ โดยหน่วยงานของรัฐและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การเกิดปัญหาการทิ้งสิ่งปฏิกูลในที่สาธารณะตามอำเภอและจังหวัดต่างๆ ทำให้ชาวบ้านเกิดความเอือมระอาต่อสิ่งปฏิกูลเหล่านั้น พร้อมยังส่งกลิ่นไปทั่วทำให้ผู้พบเห็นไม่สบอารมณ์ รวมถึงโครงการอื่นๆ อีกหลายโครงการดำเนินการจัดการหรือการกำกับดูแลในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นโครงการของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับของหน่วยงานของรัฐและมีกฎหมายรับรองอย่างชัดเจน เช่น พระราชบัญญัติผังเมือง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร โดยกรมโยธาและผังเมือง กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบในเบื้องต้นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อ ในเรื่องนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้การจัดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้ชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมาตรา 25-26-34 และมาตราอื่นๆ บัญญัติว่าในมาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์

การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น 1) อนุรักษ์ฟื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ 2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ 3) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ 4) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย ตามลักษณะของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ให้สิทธิ เสรีภาพแก่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อกำหนดระเบียบแบบแผนแนวทางในการปฏิบัติต่อการกระทำโดยมั่งงายของหลายๆ ฝ่าย ให้เข้ามามีการใช้ระเบียบข้อกำหนดไปปรับใช้ในกิจวัตรประจำวันของประชาชนที่มีกิจการเกี่ยวกับสิ่งปฏิภูลในเวลาที่เขาไปถ่ายเท เพื่อให้เกิดระเบียบตรงกับบริบทในชุมชนนั้นๆ อย่างมีความถูกต้องของสังคม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560 : ออนไลน์)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิภูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมการกำจัดสิ่งปฏิภูล และจะนำไปใช้เป็นแนวทางนโยบายการพัฒนาการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขอนามัย และการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะส่งเสริมสุขอนามัยประชาชนในเขตอำเภอรือจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิภูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิภูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานี

2.3 เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

3.2 ทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานี

3.3 ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

3.4 ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในเขตพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรและประชาชนในเทศบาลในเขตอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 338 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์ พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลภาควัด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลภาคชุมชน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้ปฏิบัติ จำนวน 15 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และแบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

5. ผลการวิจัย

5.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1)ระดับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูล โดยรวมทุกด้านตัวแปรตามทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนำนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.05$) ด้านการกำหนดนโยบายกำจัดปฏิกูล ($\bar{x} = 3.04$) และด้านการประเมินผลนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูล ($\bar{x} = 3.03$) ตามลำดับ

2)ระดับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุล โดยรวมทุกด้านตัวแปรต้นทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{x} = 3.12$) ด้านบทบาทของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.09$) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.09$) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x} = 3.08$) ด้านบทบาทของนายกเทศมนตรีเทศบาล ($\bar{x} = 3.05$) และด้านบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x} = 2.98$) ตามลำดับ

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย แต่ละด้านที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุลในเทศบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านบทบาทของท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425 .375 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .629 .793 ตามลำดับ

5.3 การวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ 1)จัดการกำหนดนโยบายแบบมีโครงสร้าง การกำหนดนโยบายโดยการมีส่วนร่วมหน่วยงานภาครัฐทั้งเครือข่ายภาคี โดยแบ่งแยกหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จัดรูปแบบเสริมสร้างกิจกรรมระหว่างประชาชน และชุมชน/หน่วยงานภาครัฐร่วมกันกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกุล กำหนดตารางการออกตรวจเยี่ยมชุมชนและวางแนวทางการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกุล 2)ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ให้ประชาชนปฏิบัติตนด้านสุขภาวะและอนามัยของตน ควรที่จะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ทุกตำบล เพื่อรักษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการกำจัดสิ่งปฏิกุล ปลูกจิตสำนึกที่ต้งามถูกหลักเกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกุล ควรอยู่ในกรอบที่เหมาะสม 3)จัดรูปแบบการเฝ้าระวังการกำจัดสิ่งปฏิกุลโดยมีหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการประเมิน ตรวจสอบความพร้อมวิธีตรวจตามเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ประเมินการกำจัดสิ่งปฏิกุลสร้างรูปแบบโครงสร้างการทำงานและแบบฟอร์มที่ชัดเจนในการประเมิน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีโดยรวมทุกด้านตัวแปรตามทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนำนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุลไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดนโยบายกำจัดปฏิกุล และด้านการประเมินผลนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกุล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตตา สนิยบุตร (2547 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ศึกษากรณีหมู่ที่4 ตำบลบ้านร่ม อำเภอน้ำเรือ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ของประชาชนจำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ บทบาทในสังคม และความเชื่อศรัทธาในโครงการ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ 4 ตำบลบ้านร่อม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คนผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ในด้านการร่วมคิดหาแนวทางดำเนินการ ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการเข้าร่วมดำเนินการและการได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ ทุกด้านภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีโดยรวมทุกด้านตัวแปรต้นทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชนด้านบทบาทของท้องถิ่นด้านการสนับสนุนจากภาครัฐการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านบทบาทของนายกเทศมนตรีเทศบาลและด้านบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเจิด สอพิมาย (2550 : 65) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านวางแผนดำเนินการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการลงทุนและปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสุดท้ายด้านการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6.3 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายกำจัดสิ่งปฏิกูลในเทศบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้านพบว่า ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านบทบาทของท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425 .375 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .629 .793 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี พันธุ์เสงี่ยม (2550 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชนร่วมจิตร่วมใจ จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนร่วมจิตร่วมใจในการพัฒนาชุมชน เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชนร่วมจิตร่วมใจผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับสูง

6.4 การกำหนดนโยบายแบบมีโครงสร้าง การกำหนดนโยบายโดยการมีส่วนร่วมหน่วยงานภาครัฐทั้งเครือข่ายภาคี โดยแบ่งแยกหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จัดรูปแบบเสริมสร้างกิจกรรมระหว่างประชาชน และชุมชน/หน่วยงานภาครัฐร่วมกันการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกูล กำหนดตารางการออกตรวจเยี่ยมชุมชนวางแนวทางการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกูลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตวิทย์ สวัสดิ์มงคล (2551 : 85) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทในการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอสรีนคร จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวมีปัญหาสุขภาพทางร่างกาย เช่น อาการปวดหลัง ปวดข้อ เหนื่อยง่าย ปัญหาสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุ และทำสิ่งต่าง ๆ ได้ช้าลง มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพปัญหาสุขภาพด้านสังคม มีสภาพร่างกายเป็นอุปสรรคในการร่วมกิจกรรมทางสังคม

6.5 ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ให้ประชาชนปฏิบัติตนด้านสุขภาพและอนามัยของตน ควรที่จะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ทุกตำบล เพื่อรักษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการกำจัดสิ่งปฏิกูล ปลูกจิตสำนึกที่ดึงามถูกหลักเกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกูล ควรอยู่ในกรอบที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงเพชร สุวรรณชาติ (2553 : 72) ได้สำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านระบบสาธารณสุขปโภคไฟฟ้าแสงสว่าง ระบบสัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจร ต่างๆ ระหว่างพ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2553 ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะโอกาสในการดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลผลการวิจัยไปดำเนินการพัฒนาตามความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 390 คน โดยตัวแปรอิสระคือ เพศอายุอาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่างเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

6.6 การจัดรูปแบบการเฝ้าระวังการกำจัดสิ่งปฏิกูลโดยมีหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการประเมิน จัดรูปแบบการเฝ้าระวังการกำจัดสิ่งปฏิกูลโดยมีหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการประเมิน ตรวจสอบความพร้อมวิธีตรวจตามเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ประเมินการกำจัดสิ่งปฏิกูลสร้างรูปแบบโครงสร้างการทำงานและแบบฟอร์มที่ชัดเจนในการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเลิศ บุรณุปกรณ์(2546 : จ) จากการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ในแต่ละด้าน คือ คุณสมบัติของผู้บริหารในระดับมาก พึงพอใจด้านการปฏิบัติตามนโยบายและด้านผลงานของผู้บริหารในระดับปานกลาง ทั้งนี้ยัง พบว่าปัจจัยส่วนตัวของประชาชน ได้แก่อายุระดับการศึกษาและภูมิลำเนา มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจผู้บริหาร และประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะคือเทศบาลควรสร้างกิจกรรมการให้ความรู้กิจกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่ประชาชนให้เหมาะสมกับปัจจัยส่วนบุคคล

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรกำหนดนโยบายแบบมีโครงสร้างโดยการมีส่วนร่วม หน่วยงานภาครัฐทั้งเครือข่ายภาคี โดยแบ่งแยกหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จัดรูปแบบเสริมสร้าง กิจกรรมระหว่างประชาชน และชุมชน/หน่วยงานภาครัฐร่วมกันการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน และจัดรูปแบบการประเมินการกำจัดสิ่งปฏิกูลโดย มีหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการประเมิน ตรวจสอบพร้อมวิธีตรวจตามเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ประเมิน การกำจัดสิ่งปฏิกูลสร้างรูปแบบโครงสร้างการทำงานและแบบฟอร์มที่ชัดเจนในการประเมิน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ถึงรูปแบบวิธีการ และนำแบบแผนที่มี โครงสร้าง ที่ชัดเจนประกอบกับการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนมาประยุกต์ใช้ในการรณรงค์เรื่องของการมี ส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาล

7.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่ง ปฏิกูลของเทศบาลในอำเภอภูพาน จังหวัดอุดรธานี โดยเน้นการขับเคลื่อนที่มีส่วนร่วมขององค์กร ต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลให้มี ประสิทธิภาพ

7.2.3 ควรศึกษาในการนำนโยบายสาธารณะของภาครัฐเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายการกำจัดสิ่งปฏิกูลทั้งการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมิน นโยบาย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งองค์กรภาคีเครือข่าย ภาคีภาคีเครือข่ายต่างๆ อย่างมี แบบแผนและโครงสร้างตามนโยบายสาธารณะที่รัฐกำหนด

8. เอกสารอ้างอิง

- กฤตวิทย์ สวัสดิ์มงคล. (2551). **บทบาทในการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอสรีนคร จังหวัดสุโขทัย**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุณี พันธุ์เสงี่ยม. (2550). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชนร่วมจิตร่วมใจใน จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นคร วัลลิภากร. (2554). **การใช้อำนาจรัฐกับสื่อสารมวลชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเลิศ บุรณุปกรณ์. (2546). ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงเพชร สุวรรณชาติ. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลนครหาดใหญ่ระหว่าง พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2553. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เมตตา สินยุบุตร. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) : ศึกษากรณีหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่ม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ สาขานโยบายสาธารณะ. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2562. จาก <http://www.rat.chakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้บริหาร บุคลากร ประชาชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัยของเทศบาลในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย และแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาเสนอแนะ แนะนำ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จ ขอขอบคุณ เพื่อนๆ ร่วมสถาบัน และเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนทุกท่านที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้กล่าวนาม ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้